

Vooruitkijker IVN Amersfoort

December-Januari 2025/2026

U ontvangt de Vooruitkijker voor de maand december en januari. In december is er niet veel te doen. Iedereen is druk met Sinterklaas, de Kerstdagen en de jaarwisseling. In januari start alles weer op. Ook de lezingen, excursies, etc. Met frisse moed het nieuwe jaar in. En 2026 is het jaar van ons 50-jarig bestaan. Op **11 januari** houden we onze **Nieuwjaarsbijeenkomst**. Zet het in uw agenda. Daar gaan we de viering aftrappen met een grotere bijeenkomst en gaan we ook vertellen wat we door het jaar heen gaan doen. U krijgt hier een aparte uitnodiging voor per email. Wij hopen velen van u op 11 januari te zien in 't Lanshuys in Leusden.

Voor activiteiten en verhalen die je graag onder de aandacht gebracht wil hebben, kun je deze versturen naar Paul Vriesekoop die de Vooruitkijker samenstelt:

paulvriesekoop@gmail.com. Veel leesplezier en we zien je graag bij een of meer van de komende activiteiten.

Groene groet, Lenny, Henk en Paul.

U ontvangt deze Vooruitkijker omdat u lid bent van IVN Amersfoort.

Inhoudsopgave

Overzicht activiteiten	.	.	.	.	.	.	2
Excursies	.	.	.	.	.	.	2 - 4
Cursussen	.	.	.	.	.	.	5
Jeugd	.	.	.	.	.	.	5
Lezingen	.	.	.	.	.	.	5 - 8
Overig	.	.	.	.	.	.	8 - 16

Overzicht activiteiten

Datum	Activiteit	Tijd	Locatie	Pagina
Vooruitkijk december				
3 december	Lezing van Ring naar Park		Observant, Amersfoort	5 - 6
10 december	Werkssessie Actualisatie Groenkaart	19.00 – 21.00	Het Groene Huis	8 - 9
13 december	Bosonderhoud Nimmerdor	9.30 – 12.30	Bos Nimmerdor	13 - 14
Vooruitkijk januari 2026				
4 januari	Winterwandeling	13.30 – 15.30	Heerlijkheid Stoutenburg	2 - 3
10 januari	Eemstruiners	10.00 – 12.00		5
11 januari	Nieuwjaarsreceptie	13.30	't Lanshuys, Doornseweg 18, Leusden	
13 januari	WNA lezing	20.00	Het Groene Huis	6 – 8
18 januari	Geo-Doorstapwandeling	14.00 – 16.00	Den Treek	4
30 januari	Geo-Doorstapwandeling	14.00 – 16.00	Den Treek	4

Informatie over IVN activiteiten kunt je ook vinden op de website van IVN Amersfoort <https://www.ivn.nl/amersfoort/>

Excursies

Winterwandeling op Heerlijkheid Stoutenburg

Een frisse start in de natuur! Na de feestdagen is het heerlijk om weer naar buiten te gaan en in beweging te komen. Op het mooie landgoed Groot Stoutenburg nemen onze gidsen van Utrechts Landschap je mee op een ontspannen en kosteloze wandeling door een landschap vol rust en ruimte. Tijdens de tocht ontdek je hoe de natuur zich herstelt en langzaam op weg is naar een nieuw seizoen. Onderweg vertellen de gidsen over het gebied, de dieren en planten die er leven en wat dit bijzondere stukje natuur zo uniek

maakt.

Een fijne wandeling om het jaar goed te beginnen — vol frisse lucht, nieuwe energie en mooie natuurbeleving.

Datum: zondag 4 januari 2026, 13:30 – 15:30 uur

Startpunt: De winterwandeling start bij het Bezoekerscentrum Koetshuis Stoutenburg, Stoutenburgerlaan 4 in Stoutenburg (Leusden).

Eigen vervoer: Parkeren kan op het parkeerterrein bij het Bezoekerscentrum Koetshuis Stoutenburg, Stoutenburgerlaan 4 in Stoutenburg.

Kosten: Deze wandeling wordt eenmalig kosteloos aangeboden!

Reserveren: Vooraf reserveren verplicht. Als je tickets reserveert, dan ga je akkoord met onze [activiteitsvoorwaarden](#). Gebruik de volgende link om te reserveren: <https://amersfoort.weticket.io/winterwandeling-op-heerlijkheid-stoutenburg/>

Duur: De wandeling duurt zo'n twee uur.

Toegankelijkheid: Niet geschikt voor bezoekers in een rolstoel. De wandeling is ook minder geschikt voor kleine kinderen.

Toilet aanwezig. Honden zijn verboden.

Deze wandeling wordt georganiseerd door Het Utrechts Landschap.

Geo - Doorstapwandeling Treeker Punt

Winterse Geo-wandeling op Landgoed Den Treek – ga je mee?

Trek je wandelschoenen aan en ontdek samen met de natuurgidsen van IVN Amersfoort de bijzondere omgeving van het Treekerpunt, het Treekermeertje en de omliggende natuur van Landgoed Den Treek. Het is hartje winter, dus we houden er een lekker wandeltempo op na. Toch nemen we onderweg de tijd om kort stil te staan bij het verhaal van het landschap.

Deze wandeling is namelijk een Geo-wandeling – dat betekent dat we onderweg uitleg geven over hoe dit gebied is ontstaan. Denk aan ijs, water, wind en zand die in de loop van duizenden jaren het landschap hebben gevormd. Hoe zijn die heuvels hier eigenlijk gekomen? En wat is de geschiedenis van het Treekermeertje? Ook besteden we aandacht aan het Geopark Utrechtse Heuvelrug Gooi en Vecht.

Alle informatie is ook te vinden op onze website

<https://www.ivn.nl/afdeling/amersfoort/> onder de tab “activiteiten”. Heb je nog vragen mail dan naar natuurexcursies@ivnamersfoort.nl

Titel: Landgoed den Treek Foto: Lenny van Valkenhoef

Datum: zondag 18 januari 2026 **en** vrijdag 30 januari.
Tijdstip: 14.00 – 16.00 uur
Startlocatie: Treekerweg 1^e PP links
Kosten: gratis
Aanmelden: niet nodig
Honden: kunnen niet mee
Rolstoel: niet geschikt voor rolstoelgebruikers
OV: voor busvervoer raadpleeg de reisplanner 9292

Cursussen

In deze periode zijn er geen cursussen.

Jeugd

De Eemstruiners, de IVN jeugd natuurclub voor kinderen van 7-12 jaar, zijn in oktober weer begonnen met een mooi programma voor het komend seizoen.

De volgende zaterdagen gaan we dit seizoen aan de gang:

Zaterdag 10 Januari van 10 tot 12 uur

Zaterdag 7 Februari van 10 tot 12 uur

Zaterdag 7 Maart van 10 tot 12 uur

Zaterdag 11 April van 10 tot 12 uur

Zaterdag 16 Mei van 10 tot 12 uur

Zaterdag 20 Juni van 10 tot 13 uur

Het is nog altijd mogelijk om je aan te melden voor de Eemstruiners; kijk voor meer info hierover op de website of neem direct contact met ons op via de mail:

IVNjeugdamersfoort@gmail.com.

Weet je nog iemand? geef het dan door!

Lezingen

StadsringCafé 3 december!

Over het grote belang van het verbinden van groen

Hoe mooi zou het zijn als Amersfoort kan bijdragen aan een hogere leefkwaliteit én meer biodiversiteit in Nederland? Het goede nieuws: dat kan! Het vergroenen en vooral het verbinden van groene gebieden heeft grote impact op de totale biodiversiteit in ons land. Het stadspark op de plek van de huidige Stadsring zal hieraan bijdragen! Hoe dat precies werkt, hoor je tijdens het StadsringCafé op 3 december a.s.

Joost Barendrecht, voorzitter van Stichting Breda Stad in een Park, vertelt hoe Breda het traject naar Breda National Park City heeft doorlopen.

Danielle van Schaik, van het netwerk National Park City, laat zien hoe ook Amersfoort aan deze reis kan beginnen en welke voordelen dat biedt voor mens en natuur.

Agnes Hermans, presenteert 'Effecten van de nieuwe Westbuitensingel' en laat zien hoe meer groen en blauw bijdraagt aan waterberging, biodiversiteit en het welzijn van inwoners.

Frank Hart vertelt over de waarde van het verbinden van groen voor de wandelende mens. Samen met Collectief Natuurinclusief ontwikkelde hij De Groene Draad: een concept dat bestaande wandelroutes met elkaar verbindt en

zo mens en natuur dichter bij elkaar brengt.

Woensdag 3 december | 20.00 uur | De Observant

(inloop vanaf 19.30 uur)

Meld je aan via initiatief@vanringnaarpark.nl

Natuurlezing 'Rewilden: over het herstel van natuurlijke processen, ook in de stad'

Als de natuur tijd en ruimte krijgt, ontstaat er weer kleine en grote “wildernis”. Dat kan ook in een stadse omgeving. Ecoloog Jeroen Helmer - bekend van zijn boek Wildernis in eigen land - vertelt hierover tijdens de maandelijkse lezing van de Werkgroep Natuurlezingen Amersfoort. De eik die een unieke rol speelt in het natuurlijk ecosysteem, is de hoofdpersoon in zijn verhaal dat hij met zijn prachtige natuurtekeningen ondersteunt.

Rewilding gaat over het herstel van natuurlijke processen, zoals het vrij laten stromen van beken en rivieren, natuurlijke begrazing met jaarrond aanwezige, sociale kuddes en het ruimte geven aan kringloopprocessen. Dat gebeurt al in grote natuurgebieden. Biedt het ook kansen voor een meer stedelijke omgeving? Jeroen Helmer ziet zeker kansen die hij graag met Amersfoort deelt. De gemeente Amersfoort wil de natuur ook meer ruimte geven bij het beheer van de bomen en het groen in Amersfoort. De eerste stappen naar meer natuurvolgend beheer zijn gezet. Janneke Koekoek van de gemeente Amersfoort is daarbij betrokken en reageert kort op het verhaal van Jeroen Helmer. Welke overeenkomsten én extra inspiratie heeft zij gehoord?

Voor zijn verhaal neemt Jeroen Helmer de eik als hoofdpersoon. Hij vertelt over de levensloop van een eik, van eikel tot imposante woudreus van meer dan duizend jaar oud. Gedurende die levensloop passeren meerdere natuurlijke processen de revue. Zijn verhaal maakt duidelijk hoe talloze planten, insecten, vogels en zoogdieren ingenieus samenleven en samenwerken met de eik als middelpunt. Als de eik en de natuur tijd en ruimte krijgen, dan ontstaat er zo weer kleine en grote “wildernis”, ook in de stad.

Jeroen Helmer is natuuronderzoeker, verhalenverteller en natuurkunstenaar. Hij werkte de afgelopen 36 jaar voor ARK Rewilding Nederland. De verhaaltekeningen worden over de hele wereld gebruikt door mensen die “rewilding” in de praktijk brengen. Op verzoek van de gemeente Amersfoort

tekende hij ook vier platen die verbeelden hoe Amersfoort er uit kan zien vanuit een ecologisch perspectief. In 2025 won zijn boek "Wildernis in eigen Land" de publieksprijs van de Natuurboekenprijs.

Datum: 13 januari 2026 20.00

Locatie: Het Groene Huis

Adres: Schothorsterlaan 21, Amersfoort

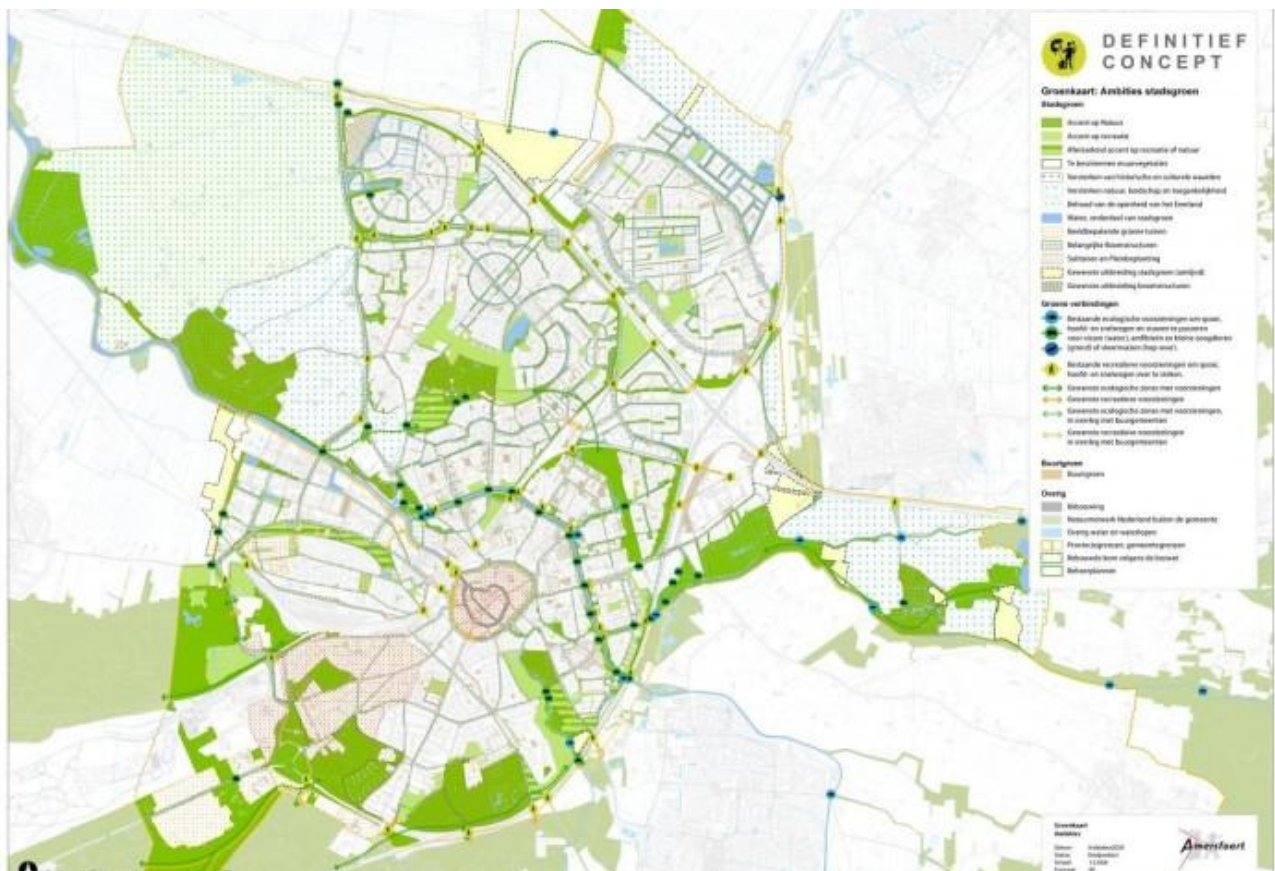
Kosten: gratis (max. 80 bezoekers). Reserveren niet nodig. Koffie en thee zijn tegen betaling verkrijgbaar.

Aanmelden: niet nodig, maar kom op tijd.

WNA Natuurlezingen worden georganiseerd door Werkgroep Natuurlezingen Amersfoort, een samenwerkingsverband van KNNV, IVN, Vogelwacht Utrecht en Gemeente Amersfoort.

Overig

Werkssessie Actualisatie Groenkaart

In 2020 is de huidige Groenkaart van Amersfoort vastgesteld door het college. Op de Groenkaart staat het groenbeleid en de groene ambities voor Amersfoort. De gemeente Amersfoort is begonnen met het bijwerken van de Groenkaart. We

controleren het bestaande groen op de kaart, voegen nieuwe groengebieden en beleid toe en werken de opgaven waar we als gemeente voor staan verder uit.

In deze werksessie delen we de eerste concepten van de nieuwe Groenkaart. We horen graag jouw feedback, ideeën en suggesties om de Groenkaart verder te verbeteren.

Datum: 10 december 2025 19.00 - 21:00

Locatie: Het Groene Huis

Adres: Schothorsterlaan 21, Amersfoort

Kosten: gratis

Aanmelden: vóór 8 december, geef ook aan of je mee wilt eten

E-mailadres: groenestad@amersfoort.nl

Voor wie wil is het mogelijk om vanaf 18:30 een hapje mee te eten.

Nieuwe samenwerking: IVN & BAM Infra Nederland

Tijdens de Landelijke Raad werd het al aangekondigd: IVN Natuureducatie start een verkennende samenwerking met BAM Infra Nederland. (BAM infra is een wegebouwer die al 150 jaar bestaat).

Waarom deze samenwerking?

Nederland staat voor een grote renovatieopgave. Op duizenden plekken in ons land worden pleinen, straten, bruggen en kades vernieuwd. Dat biedt een kans: als de schop toch de grond in gaat, waarom zouden we dan niet meteen zorgen voor meer groen? En voor meer betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving? Vanuit die gedachte starten IVN Natuureducatie en BAM Infra Nederland een verkennende samenwerking.

Wat gaan we doen?

In een aantal pilotprojecten onderzoeken we hoe vergroening en bewonersparticipatie een vaste plek kunnen krijgen in de projecten van BAM Infra. Zodat een verbetering van de infrastructuur ook leidt tot meer natuur én meer natuurverbondenheid – de missie van IVN.

Wat brengt IVN in?

IVN brengt expertise in op het gebied van natuurinclusief ontwerpen, participatie en educatie. We organiseren trajecten waarbij buurtbewoners meedenken en meedoen aan het ontwerp van hun omgeving. Ook ontwikkelen we activiteiten en campagnes om natuurbeleving te stimuleren.

Kunnen afdelingen hieraan bijdragen?

Zeker! IVN-vrijwilligers kunnen op verschillende manieren meedoen, afhankelijk van het project. Denk aan het begeleiden van activiteiten, vergroenen van gevels of balkons, ondersteunen van educatie op scholen, of meedenken over participatie. Per project kijken we samen wat past.

Waar staan we nu?

We zitten nog in de opstartende en verkennende fase. Eind dit jaar willen we het partnerschap breder bekendmaken. Voor nu bouwen we rustig verder aan de eerste stappen – en houden jullie natuurlijk op de hoogte.

Nieuwe Natuurschoollocatie in het bosrijke Vierhouten

IVN Natuureducatie breidt haar succesvolle Natuurschool-concept uit met een nieuwe locatie in het Veluwe Vierhouten. Hier kunnen basisschoolklassen terecht voor een meerdaags natuurkamp, waar kinderen samen met een IVN-gids op ontdekkingstocht gaan door bos en heide. Al doende ervaren ze hoe leuk en belangrijk de natuur is. Natuurschool Vierhouten is vanaf nu te boeken.

Na de kustlocaties in Noordwijk en Lauwersoog – waar eendaagse schoolreisjes gegeven worden – biedt IVN Natuurschool met Vierhouten een unieke ervaring: een écht natuurkamp in het bos waar beleving centraal staat. Leerlingen van groep 4 t/m 8 gaan hier op avontuur in de natuur, onder begeleiding van een ervaren IVN Natuurschoolgids.

De locatie is tot stand gekomen in samenwerking met de Paasheuvelgroep, aanbieder van groepsaccommodaties. Scholen boeken hun verblijf bij de Paasheuvelgroep en kunnen daarbij kiezen uit een gevarieerd aanbod aan natuuractiviteiten van IVN. Denk aan het helpen van de boswachter bij natuurbeheer, het speuren naar diersporen, of het bereiden van een maaltijd boven een zelf gesprokkeld kampvuurtje.

Leren door te beleven

‘Een natuurkamp is veel meer dan een leuk uitje’, vertelt projectleider Maartje Langeslag. ‘Kinderen leren over de natuur door het van dichtbij te ervaren. Ze doen onderzoek, werken samen en ontwikkelen vaardigheden die ze ook in de klas kunnen gebruiken.’

Ook voor leerkrachten biedt het natuurkamp waardevolle inzichten. ‘Zij passen hun didactische vaardigheden toe in een andere context’, zegt Maartje. ‘Ze ervaren hoe je buiten lesgeeft en hoe krachtig leren in de natuur kan zijn.’

Zo’n kamp werkt vaak als inspiratie om ook op gewone schooldagen vaker naar buiten te gaan, merkt Maartje. ‘Op het groene schoolplein of in het park om de hoek. Voor natuureducatie, maar ook bijvoorbeeld voor rekenen of taallessen. Buiten vind je het meest rijke klaslokaal dat er is!’ De eerste kampen zijn al geweest, en de volgende kampen kunnen nu worden geboekt voor het voorjaar van 2026.

Voor meer informatie: <https://www.ivn.nl/aanbod/natuurschool/vierhouten/>

Waarom verkleuren boombladeren in de herfst?

Het is pas echt herfst als de bladeren verkleuren. Geel, bruin, oranje, rood, wat een kleurenpracht! Elke dag helemaal gratis te bekijken als je naar buiten gaat, ze zorgen voor een spontane glimlach op je gezicht. Hoe komt het eigenlijk dat de blaadjes verkleuren en uiteindelijk zelfs van de bomen vallen?

Het korter worden van de dagen in de herfst is voor bomen een teken zich voor te bereiden op de winter. Sommige bomen stoppen in de winter met groeien en verliezen hun bladeren, maar niet voordat ze de allermooiste kleuren krijgen!

Eigenlijk zitten de herfstkleuren altijd al in de bladeren. Tijdens de lente en de zomer overheerst de kleur groen, omdat er zoveel bladgroen (ofwel chlorofyl) in de bladeren zit. Bladgroen is de stof die de boom van energie voorziet met medewerking van de zon. Het zet waterdamp en kooldioxide uit de lucht om in glucose en zuurstof. De zuurstof wordt door de boom weer aan de lucht afgestaan. De glucose wordt onder andere gebruikt om te groeien. Tijdens de lente en de zomer draait de bladgroenfabriek op volle toeren en maakt de boom veel chlorofyl aan.

In het najaar is er minder zon en wordt er steeds minder chlorofyl aangemaakt, waardoor het uiteindelijk op raakt. Bomen zijn erg zuinig op bladgroen. Het is van levensbelang voor de fotosynthese en kost veel energie om aan te maken. Daarom halen bomen in de herfst zoveel mogelijk bladgroen uit de bladeren voordat ze vallen.

Een blad bestaat uit meer stoffen dan alleen chlorofyl en die stoffen hebben andere kleuren, variërend van verschillende tinten geel en oranje tot rood soms zelfs paarsachtig. Pas als de overheersende groene kleur van het chlorofyl is verdwenen, komen er andere kleuren tevoorschijn.

Zodra de boom de stoffen die behouden moeten worden uit de bladeren heeft gehaald, ontstaat er bij het steeltje van het verkleurde blad een laagje kurk. Door dat steeltje ging altijd vocht (het boomsap) naar het blad toe en de suikers terug naar de boom. Net zoals met een kurk op een wijnfles, kan er met zo'n laagje kurk geen vocht meer door. Uiteindelijk droogt het blad uit en valt het neer.

Bosonderhoud in Nimmerdor

Heb je zin om lekker actief in het bos Nimmerdor werkzaam te zijn? We zijn alweer lekker aan de gang. Zie onder voor de data voor seizoen 2025/2026. Elke zaterdag om de 2 weken aan de slag.

Datum
13 dec
10 jan 24 jan
7 feb 21 feb
7 mrt 21 mrt

Werkzaamheden:

- Amerikaanse eik in toom houden
- in open vlakken kleine, inheemse bomen vrijzetten
- rillen bouwen en onderhouden

- paden vrij houden of juist dicht maken
- bomen & struiken planten

Voor elk wat wils: je mag zagen, knippen, snoeien, rillen bouwen. Je hoeft geen specifieke kennis te hebben want je werkt altijd in een team met andere vrijwilligers. Je krijgt in ieder geval een paar leren tuinhandschoenen, die een hoge 'prikvastheid' hebben.

Het gaat ook om de gezelligheid en de koffie met koek scoort altijd goed. We werken van 9:30 - 12:30. Mocht je eerder weg moeten, dan is dat geen probleem.

Locatie: Bos Nimmerdor

Kosten: gratis

Doelgroep: iedereen (alle leeftijden)

Leeftijd: vanaf 12 jaar

Omschrijving doelgroep: Iedereen die van bos Nimmerdor houdt en betrokken wil zijn bij het beheer en onderhoud daarvan.

Feestelijke opening natuurgebied De Melksteeg

Met de onthulling van één van de twee informatieborden heeft wethouder Mobiliteit Tyas Bijlholt van Amersfoort natuurgebied De Melksteeg symbolisch geopend in het bijzijn van omwonenden en partners. De Melksteeg, uitgebreid met 19 hectare nieuwe natuur, ligt op de grens van Amersfoort en Soest en maakt onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland. Het is niet alleen een fijne plek voor planten en dieren, maar ook om te wandelen, fietsen en te genieten van de rust en de natuur.

Van links naar rechts: Wethouder Karin Scholten (gemeente Soest) en wethouders Johnas van Lammeren en Tyas Bijlholt (gemeente Amersfoort) bij het onthulde informatiebord natuurgebied De Melksteeg op de hoek van de Peter van den Bremerweg en de A.P. Hilhorstweg.

De Melksteeg was vroeger een eenvoudig toegangspad om melkvee te verplaatsen. Inmiddels is het een belangrijke natuurverbinding die de hogere droge gronden van de Utrechtse Heuvelrug verbindt met de lagere nattere gebieden rond de Eem. Bij het ontwerp is daar goed naar gekeken waardoor De Melksteeg een afwisselend landschap heeft met stukjes bos, open grasvelden en bomenrijen. Ook hangen in het gebied uilen- en vleermuiskasten en is er een onderdoorgang voor dassen. Dieren en planten kunnen zich zo beter verplaatsen en verspreiden en dat is goed voor de natuur.

De twee informatieborden in het gebied geven informatie over de historie van het gebied, de planten en dieren die er leven, grondwater dat op sommige plekken uit de grond omhoog komt, archeologische vindplaatsen en wandel- en fietsroutes.

Wandelen en fietsen

Iedereen is welkom om door het gebied te wandelen of met de fiets langs De Melksteeg te rijden. Het natuurgebied kent drie gebieden, vanaf rivier de Eem, via de A.P. Hilhorstweg, Peter van den Bremerweg naar de Birk in Soest. Via een houten boerenhek kan men het gebied inlopen. Honden zijn aangelijnd welkom. Er zijn natuurlijke wandelpaden (deels verhard, deels onverhard), houten loopbruggetjes en zitbankjes om even rustig van dit stuk natuur te genieten. Ook zijn er meerdere fietsroutes langs het gebied, waaronder de provinciale doorfietsroute (F1) van Amersfoort naar Hilversum.

Natuurcompensatie

Met de aanleg van 19 hectare nieuwe natuur is invulling gegeven aan de compensatieverplichting van de gekapte bomen bij de Westelijke Ontsluiting en de compensatie van bos en natuur van de vooruitgeschoven reconstructie Knooppunt Hoevelaken. Natuurverbinding De Melksteeg is een samenwerking tussen gemeente Amersfoort, gemeente Soest, Rijkswaterstaat en provincie Utrecht.

Vanaf 2026 wordt het gebied overgedragen aan de gemeente Soest die dan ook verantwoordelijk wordt voor het natuurbeheer.

TENTOONSTELLING 27 SEPT T/M 31 JAN

BEZOEKERSCENTRUM
KOETSHUIS STOUTENBURG

Ontdek de fascinerende wereld van zoogdieren tijdens onze zoogdierententoonstelling! Leer meer over de diversiteit en het gedrag van deze bijzondere dieren, die je kunt vinden in het gebied rondom Heerlijkheid Stoutenburg. Voor de jongste bezoekers is een kinderactiviteit in het bezoekerscentrum: Laat je fantasie de vrije loop en teken het 'beste' zoogdier.

Tijdens de tentoonstelling organiseren we diverse lezingen en excursies. Experts nemen je mee de leefwereld van verschillende soorten zoogdieren. We houden je op de hoogte via het informatiecentrum Koetshuis Stoutenburg, de website van Utrechts Landschap en Instagram @heerlijkheidstoutenburg.

Met medewerking van de KNNV en het Ger van Zanenfonds.

WWW.UTRECHTSLANDSCHAP.NL

De volgende Vooruitkijker komt uit in de week van 26 januari 2026.